

Προϋπολογισμός και Φορολογικοί Μηχανισμοί

Με δεδομένα τον χρόνο της εισήγησης που μου διατέθηκε και το πλαίσιο της διημερίδας θα προσπαθήσω να αναπτύξω το συγκεκριμένο θέμα.

Στο ερώτημα «Γιατί εισήγηση για τον φορολογικό μηχανισμό;» Η απάντηση είναι απλή. Είτε θέλουμε είτε όχι **αυτός** ο μηχανισμός θα ελέγξει και θα εισπράξει την πλειοψηφία των φορολογικών εσόδων κάθε έτους. Τη σημασία της λειτουργίας του είχε εντοπίσει και τονίσει η αριστερά από την δεκαετία του 1980. Στην ολοκληρωμένη πρόταση του Συνασπισμού για την φορολογική μεταρρύθμιση το 1990, υπήρχαν συγκεκριμένες προτάσεις. Ποιο αναλυτικές προτάσεις υπήρχαν και στην πρόταση για την φορολογική μεταρρύθμιση του 2002. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι προτάσεις αυτές παραμένουν επίκαιρες.

Θέλω να τονίσω ότι εκτός από την αυτονόητη σημασία του φορολογικού μηχανισμού στον έλεγχο και την εισπράξη των φορολογικών εσόδων, υπάρχει και μία άλλη σημαντική πλευρά η οποία δεν είναι πάντα ορατή. Ο μηχανισμός αυτός παραμένει ένας **βασικός πολιτικός μηχανισμός** με καθοριστική σημασία για όποιον τον ελέγχει. Για τον λόγο αυτό και υπάρχει στενός κομματικός έλεγχος στον φορολογικό μηχανισμό. Έχουμε καταγγείλει επανειλημμένα ότι ο έλεγχος αυτός δημιουργεί μεγάλα πολιτικά, υπηρεσιακά, συνδικαλιστικά και οικονομικά οφέλη.

Τα οικονομικά οφέλη προέρχονται είτε άμεσα από εμπλοκή σε σημαντικούς φορολογικούς ελέγχους είτε έμμεσα από "δημοπρασία" σημαντικών θέσεων.

Βασικά χαρακτηριστικά λειτουργίας του:

✓ Η αναποτελεσματικότητά του.

Ασφαλές κριτήριο για την αποτελεσματικότητα ή μη του φορολογικού μηχανισμού είναι τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ.

1995	21,9%		
2000	26,5%		
2004	23,6%	εκτίμηση	24,7%
2005		εκτίμηση	23%

Ο πίνακας αυτός προέρχεται από την εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού.

Με δεδομένο ότι για το 2004 ο στόχος ήταν 24,7% ενώ το αποτέλεσμα 23,6% είναι σαφές ότι για το 2005 το πραγματικό ποσοστό θα είναι περίπου 22%. Αυτό σημαίνει ότι παρά την οργάνωση που έχει γίνει τα τελευταία χρόνια στους φορολογικούς μηχανισμούς και την ενίσχυσή τους, η αποτελεσματικότητά τους παραμένει πολύ χαμηλή. Τα αντίστοιχα ποσοστά σε άλλες χώρες (εάν αφαιρεθεί βεβαίως το ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών το οποίο εμφανίζεται σε ορισμένους πίνακες ως φορολογικό έσοδο) είναι της τάξης του 30 – 40%. Είναι σαφές και αυτονόητο, το πόση σημασία έχει να ασκείς κοινωνική, πολιτική ή να σχεδιάζεις το εκπαιδευτικό σου σύστημα με φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 32% ή στο 22% του ΑΕΠ!

Σε αυτό το σημείο θέλω να κάνω μία παρατήρηση η οποία βασίζεται σε όσα ακούγονται τελευταία και στον δικό μας χώρο. Η εντύπωση που έχω είναι ότι πολλές φορές η κριτική μας σε

ΝΔ – ΠΑΣΟΚ είναι για την αύξηση της φορολογίας. Η αριστερά ανέκαθεν διεκδικούσε την αύξηση των φορολογικών εσόδων και σε όλες τις προτάσεις της, τουλάχιστον την τελευταία 20τία διακρίνουμε τρεις άξονες:

- ◆ Την αύξηση των φορολογικών εσόδων ως προς το ΑΕΠ
- ◆ Την αύξηση της άμεσης φορολογίας σε σχέση με την έμμεση. Σημειώνω εδώ ότι η έμμεση φορολογία εμφανίζει μία τάση μείωσης και από 65% το 1996 το 2004 ήταν 58,3%. Το 2005 η εκτίμηση είναι στο 56,7%. Δεν μπορώ να καταλάβω πως θα γίνει αυτό τη στιγμή που έχουμε μία μεγάλη αύξηση στο ΦΠΑ.
- ◆ Ελάφρυνση μισθωτών – συνταξιούχων – χαμηλών εισοδημάτων σε σχέση με άλλες κατηγορίες.

✓ Κακή οργάνωση των υπηρεσιών.

- α) Κακή εξυπηρέτηση φορολογούμενου και εφοριακού.
- β) Ακατάλληλα κτίρια
- γ) Ελλείψεις στην εκπαίδευση και στην μετεκπαίδευση
- δ) Προβλήματα στην μηχανοργάνωση.

Για το θέμα αυτό αναλυτικά θα σας μιλήσει ο σ. Α. Βέμμος. Εγώ θα πω μόνο τρία στοιχεία για το τι συμβαίνει στην Ελλάδα και στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες στον τομέα αυτό.

- ◆ Στην Ευρώπη ο ελεγκτής για να συγκεντρώσει τα στοιχεία που αφορούν την ελεγχόμενη επιχείρηση, τον «φάκελο» δηλαδή, της επιχείρησης θα χρειαστεί από λίγα λεπτά έως λίγες ώρες. Στην Ελλάδα μετά από ψάξιμο σε αρχεία διαφορετικών τμημάτων, πολλές φορές και διαφορετικών υπηρεσιών, αφού λύσει και δέσει πολλά κορδονάκια φακέλων (γιατί αυτό είναι το σύστημα αρχειοθέτησης στην Ελλάδα το 2005) θα χρειαστεί από κάποιες ημέρες μέχρι και μήνες!
- ◆ Στην Ευρώπη όλοι οι φορολογικοί ελεγκτές διαθέτουν φορητό υπολογιστή ειδικών προδιαγραφών με ειδικό software. Στην Ελλάδα εκτός από ορισμένους ξεπερασμένους τεχνολογικά Η/Υ που διατέθηκαν σε μικρό αριθμό και είναι πλέον άχρηστοι, το Υπουργείο δεν διαθέτει στους ελεγκτές ούτε καν ένα κομπιουτεράκι αξίας 3€ για προσθέσεις και πολλαπλασιασμούς.
- ◆ Στην πρόταση για φορολογική μεταρρύθμιση του 2000 ο Συνασπισμός ζητούσε την προεκτύπωση των φορολογικών δηλώσεων, αφού προηγουμένως είχαν συλλεγεί τα ανάλογα στοιχεία, την αποστολή τους στο φορολογούμενο μαζί με το εκκαθαριστικό, ο οποίος είτε θα συμφωνούσε με το αποτέλεσμα και θα προχωρούσε σε είσπραξη ή πληρωμή του σχετικού ποσού, είτε θα επικοινωνούσε με την εφορία για οποιοδήποτε πρόβλημα. Την πρότασή μας αυτή την είδαμε σε πλήρη λειτουργία από το 1990 (!) σε άλλες χώρες. Σήμερα σ' αυτές τις χώρες η φορολογική δήλωση φτάνει στον φορολογούμενο προεκτυπωμένη και με το σχετικό εκκαθαριστικό του φόρου μέσω e-mail ακόμη και με sms! Εμείς ακόμα είμαστε στο σημείο της εξαγγελίας αυτού του μέτρου.

✓ ΑΝΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑ. Εκτός από όσα είπα προηγούμενα θέλω να πω μερικά παραδείγματα ακόμη. Ενώ η πολιτεία (και πολύ σωστά) καθορίζει κανόνες και προδιαγραφές για το ποιος θα τηρεί τα βιβλία της επιχείρησης, η ίδια στέλνει για έλεγχο σε επιχειρήσεις ελεγκτές που δεν έχουν πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ ή ακόμα χειρότερα που έχουν πτυχίο, αλλά από σχολή άσχετη με τα οικονομικά. Έχουμε περιπτώσεις προϊσταμένων Δ.Ο.Υ. ή εποπτών Δ.Ο.Υ. που δεν έχουν πτυχίο ΑΕΙ την ίδια στιγμή που άλλοι ικανοί εφοριακοί δεν έχουν επιλεγεί με το απλό κριτήριο της κομματικής ένταξης.

✓ **ΔΙΑΦΘΟΡΑ.** Εκτός από την αυτονόητη σχέση αναξιοκρατίας και διαφθοράς, σημαντικοί παράγοντες στον τομέα αυτό είναι οι ελλείψεις στον εσωτερικό έλεγχο των υπηρεσιών, η λειτουργία της δικαιοσύνης (επιθεωρητής που αποκάλυψε κύκλωμα διαφθοράς, είδε με έκπληξη τους ενόχους να αθλώνονται και ορισμένους να επιστρέφουν στις εφορίες και μοναδικό κατηγορούμενο τελικά τον ίδιο του τον εαυτό, από αυτούς που αποκάλυψε!), και φυσικά η απουσία πολιτικής βούλησης για τον περιορισμό της διαφθοράς. **Κατά την γνώμη μου η διαφθορά είναι πολιτική επιλογή και όχι ανεξέλεγκτο σύμπτωμα.**

✓ **ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ.**

✓ **ΑΠΟΥΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.**

Το μοναδικό συγκεκριμένο μέτρο στα φορολογικά που είχε εξαγγείλει η ΝΔ σαν αντιπολίτευση ήταν η κατάργηση του ΣΔΟΕ. Όπως όμως αποκαλύφθηκε δεν υπήρχε κανένας κεντρικός σχεδιασμός και μετά από καθυστερήσεις και παλινωδίες το μόνο που άλλαξε ήταν το όνομα της υπηρεσίας, αφού το αντικείμενό της, οι διαδικασίες της και πάνω από όλα ο κομματικός της έλεγχος παρέμειναν ίδια.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της απουσίας κεντρικού σχεδιασμού είναι και οι συνεχείς αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο της φορολογικής νομοθεσίας. Μόνο το 2004 είχαμε τρεις βασικούς φορολογικούς νόμους:

α) Ν 3259/04, για την περαιώση των ανέλεγκτων χρήσεων.

β) Ν 3296/04, για την μείωση των συντελεστών ΑΕ από 35% σε 25% μέσα σε τρία χρόνια και ΟΕ από 25% σε 20%. Επίσης την αυτοπεραίωση των μικρών επιχειρήσεων (300.000€ και 150.000€ στις παροχές υπηρεσιών).

γ) Ν 3299/04, αναπτυξιακά κίνητρα.

Για το 2005 το νομοσχέδιο για το ΦΠΑ στα ακίνητα (μια σωστή κίνηση στον τομέα του ΦΠΑ) έχει ήδη δημιουργήσει αρκετά ερωτηματικά για τον τρόπο εφαρμογής και για την πιθανή κερδοσκοπία των επιτηδίων.

Κλείνοντας την εισήγησή μου θέλω να επισημάνω ότι τα όσα είπα **δεν** έχουν στόχο τους μηδενισμούς, τις γενικεύσεις ή την απαξίωση, σχετικά με τον φορολογικό μηχανισμό. Πίσω από αυτά κρύβεται μία ορατή πρόθεση, η ιδιωτικοποίηση των φορολογικών μηχανισμών. Στόχος της εισήγησής μου ήταν ο εντοπισμός, η ανάδειξη των προβλημάτων και η κατάθεση σχετικών προτάσεων.

Δεκέμβριος, 2006

Τρύφων Ζ. Αλεξιάδης

Μέλος Γενικού Συμβουλίου Ομοσπονδίας Εφοριακών (ΠΟΕ – Δ.Ο.Υ.)

Εκπρόσωπος ΑΣΚΙ Εφοριακών.